

Ympäristöministeriö: Kansallinen biodiversiteettistrategia ja luonnonsuojelulain uudistus

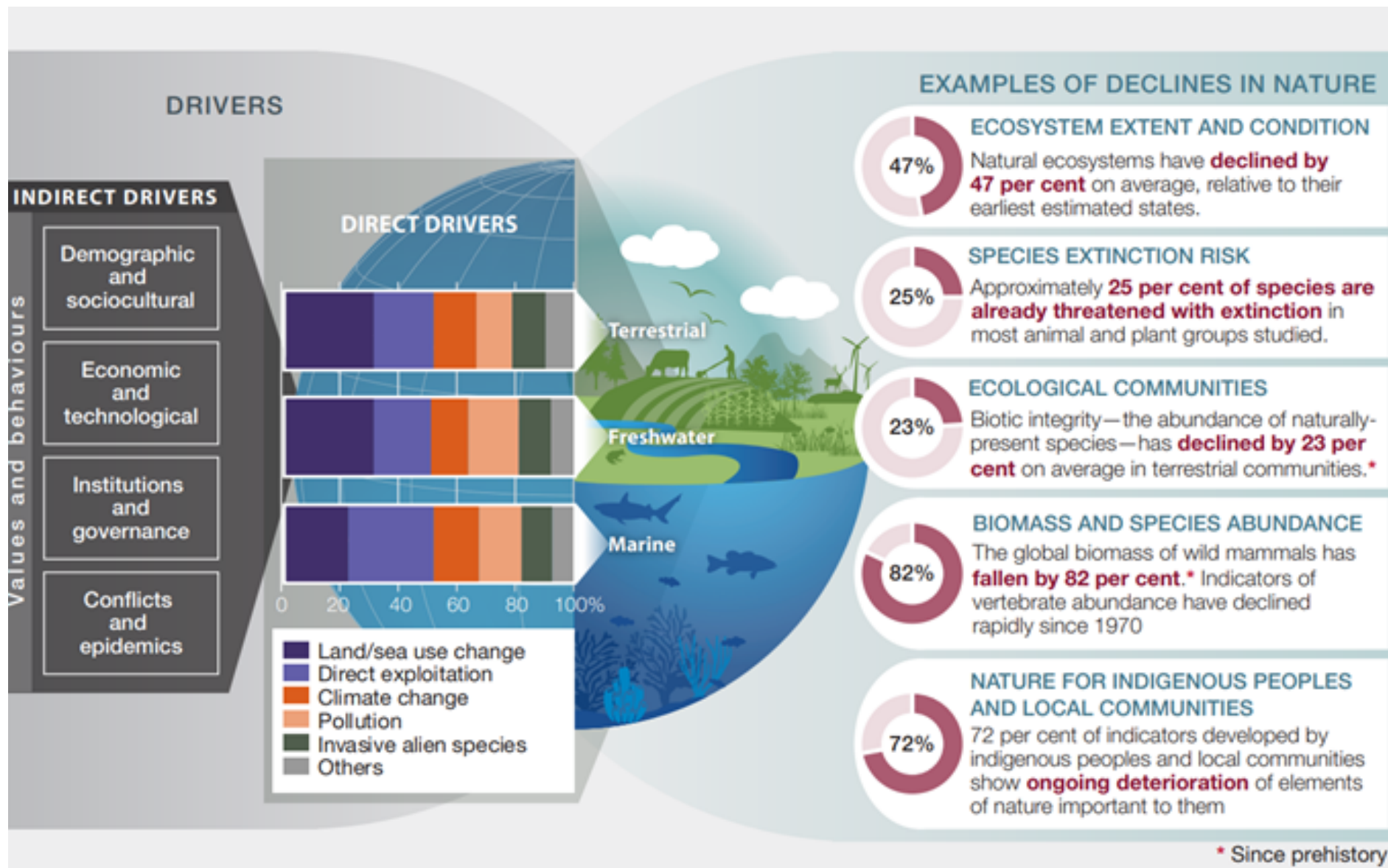
Olli Ojala
Erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

Mitä uutta yritysten näkökulmasta voidaan odottaa uudelta ohjelmakaudelta 2030 ja miten yritysten kannattaisi tähän varautua?

- Luonnon monimuotoisuus on noussut/nousemassa ilmastonmuutoksen rinnalle akuuttina kriisinä, joka on ratkaistava.
- Luonnon monimuotoisuuden ja luontokadon käsitteitä on pidetty hankalina ja vaikeasti mitattavina, mutta tämä on muutoksessa.
- Ymmärrys ongelman luonteesta, dynamiikasta ja keinoista luontokadon pysäyttämiseksi, on ottanut valtavia harppauksia viime vuosina.

IPBES Global Assessment (2019)

The Economics of Biodiversity: The Dasgupta Review

Dasgupta-raportti

- Ulkoisvaikutusten laskeminen osaksi tuotteen hintaa
 - ⇒ Luonto liian monimutkainen ja ihmistoiminta uppoutunutta luontoon käyttökelpoisten laskelmien tekemiseksi. Huomioimisen tulee pääosin tapahtua poliittisin keinoin (verotus, tukiaiset tai niiden poisto, julkiset investoinnit, lainsäädäntö jne.)
- Huomio varallisuuden (ml. luontopääoman) kehityksen seurantaan BKT:n sijaan

BIOS 5.3.2021 Ville Lähde

EU:n biodiversiteettistrategia

- Euroopan komissio antoi 20.5.2020 tiedonannon vuoteen 2030 ulottuvasta EU:n biodiversiteettistrategiasta – (Luonto takaisin osaksi elämäämme)
- Osana Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa (European Green Deal)
- Tavoitteena on varmistaa luonnon monimuotoisuuden elpyminen siten, että pitkän aikavälin biodiversiteettitavoitteet ympäristön hyvästä tilasta tulevat toteutumaan 2050 mennessä
- Strategian pääsisältö kattaa toimet niin luonnonsuojelualueverkoston osalta kuin ekologista kestävyttä lisäävät toimet suojelualueverkoston ulkopuolella eri toimialojen osalta
- Komission tärkeimmät ehdotukset ovat EU:n suojeltujen alueiden verkon laajentaminen sekä kunnianhimoisen EU:n luonnon ennallistamisohjelman kehittäminen
- Komissio tuo esiin vahvasti toimien yhteyttä ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja sen hillintään

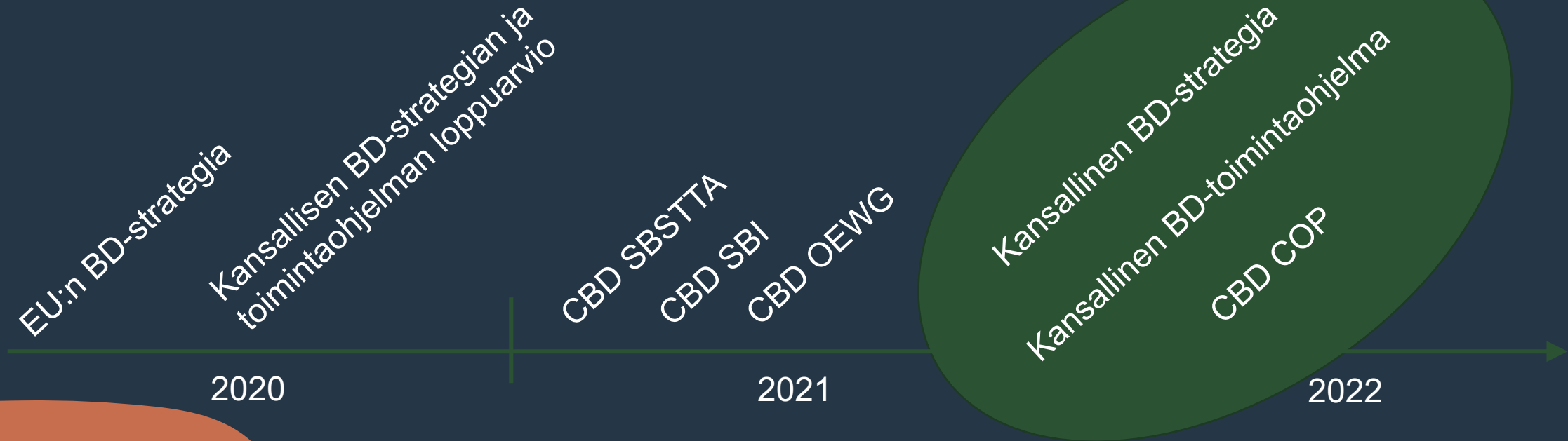

EU:n biodiversiteettistrategia

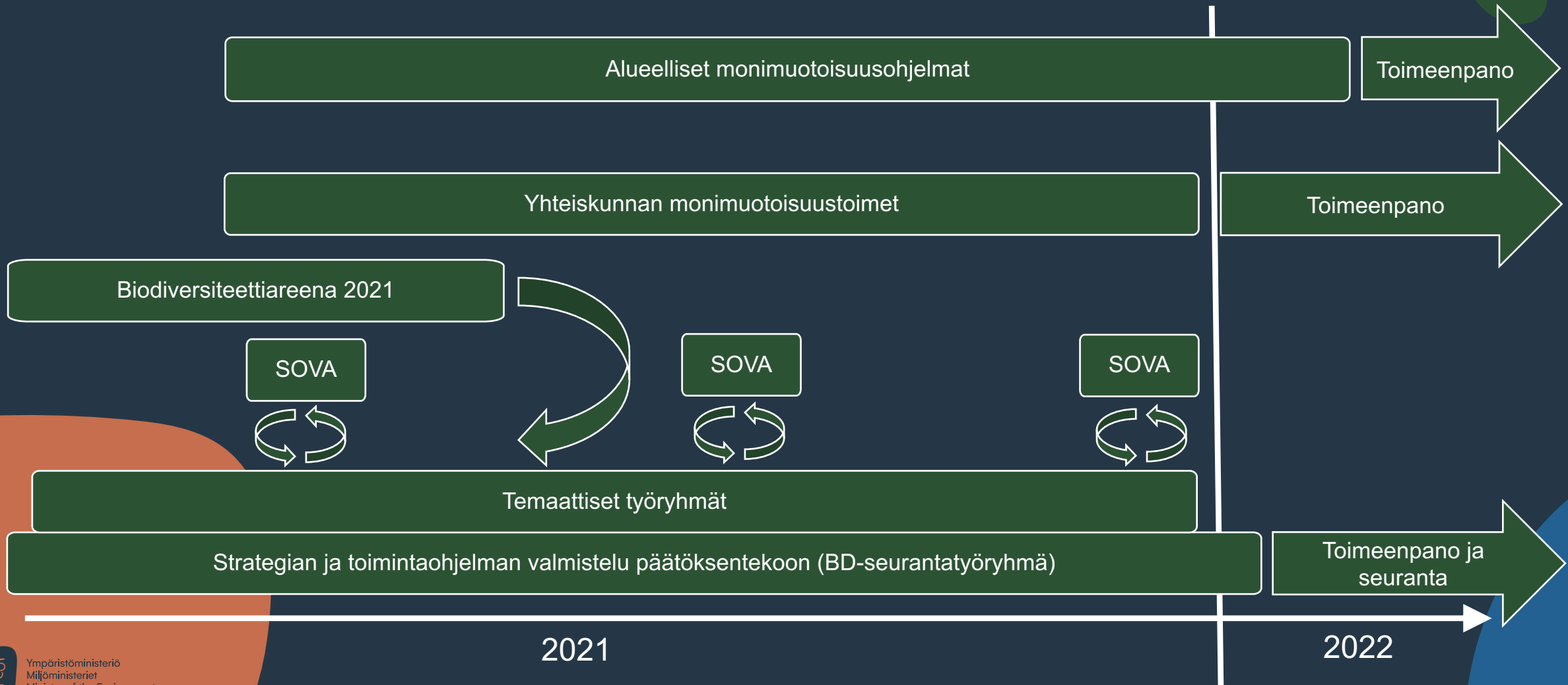
- Komissio esittelee useita toimenpiteitä, joilla ekologinen siirtymä (transformative change) mahdollistetaan
 - Aloite kestävästä omistajaohjauksesta (corporate governance) mahd. lainsäädäntöaloite
 - Ei-taloudellista raportointia koskevan direktiivin (NFRD) tarkastelu ympäristönäkökulmien huomioimiseksi
 - Eurooppalaisen Business for Biodiversity –liikkeen rakentamisen tukeminen
 - Investoinnit (biodiversity proofing)
 - Kestävän rahoituksen taksonomia ja strategia kestävälle rahoitukselle
 - Pilaaja maksaa –periaatteen sekä kestävien julkisten hankintojen edistäminen
 - Luontopääoma-käsitteen ja ekologisen jalanjäljen käyttöönoton edistäminen
 - Tietopohjan vahvistaminen
 - Kauppasopimukset: biodiversiteettivelvoitteiden tehostettu toimeenpano, vanhojen sopimusten päivittäminen ja luonnon monimuotoisuuden huomioiminen uusia sopimuksia solmittaessa

Kansallisen biodiversiteettistrategian ja toimintaohjelman valmistelun aikajana

Kansallisen biodiversiteettistrategian ja toimintaohjelman valmistelun aikajana

Seurannan ja arvioinnin kehittäminen

Toimintaohjelman vaikuttavuutta parannetaan kehittämällä seuranta- ja arviointia.

SOVA-prosessi käynnistetään yhtä aikaa toimintaohjelma laatimisen kanssa.

Toimintaohjelman toimenpiteet suunnitellaan niin, että toimenpiteen toteutumista sekä niiden vaikuttavuutta voidaan mitata.

Sektorirajat ylittävä yhteistyö – valtavirtaistaminen

Yhteistyöllä varmistetaan riittävät resurssit ja monimuotoisuustavoitteiden yhdenmukaisuus eri politiikkasektoreilla.

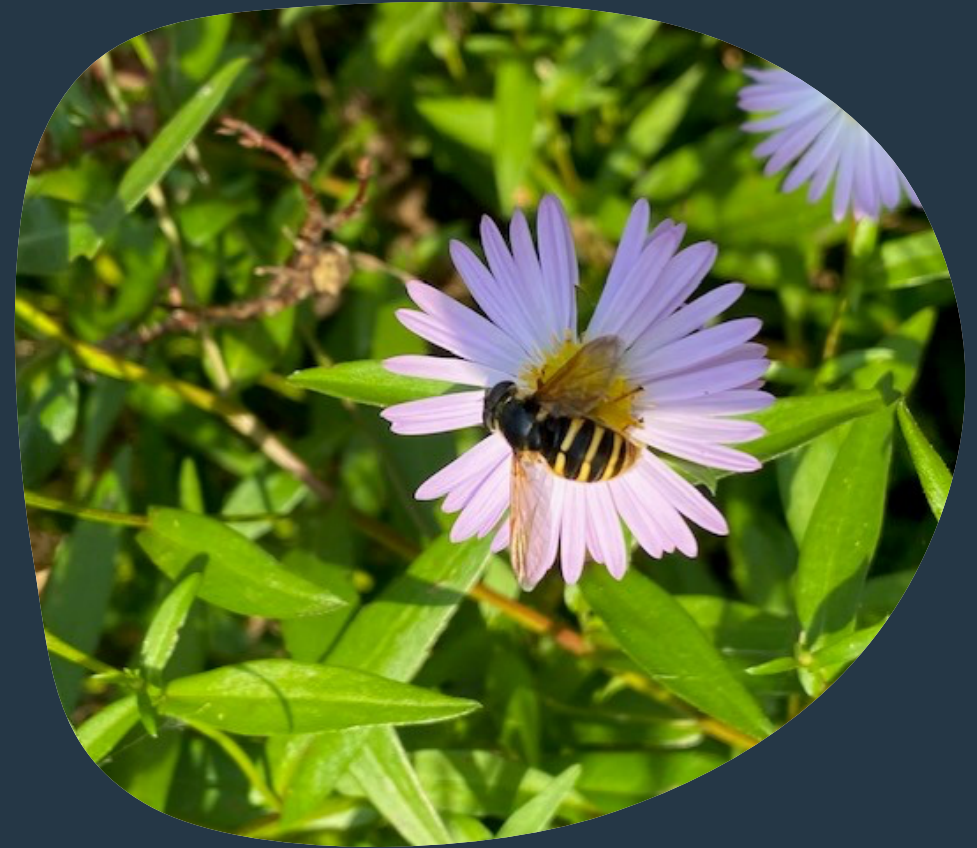

Tiedon yhteistuottaminen – Biodiversiteettiareena 2021

Tuodaan yhteen monimuotoista asiantuntemusta, tietoa ja toimijoita ja tuotetaan kestävämpään tulevaisuuteen johtavia muutospolkuja. Näitä muutospolkuja kartoitetaan murrosareena-menetelmään perustuvissa työpajoissa.

Murrosareena on menetelmä, jonka avulla voidaan jäsentää erilaisten yhteiskunnallisten kehityskulkujen yhteisvaikutuksia tarkasteltavaan ilmiöön.

Työpajasarja toteutetaan vuoden 2021 alkupuolella Aalto-yliopiston järjestämänä.

Alueelliset monimuotoisuusohjelmat

Alueelliset monimuotoisuusohjelmat laaditaan alueilla ELY:jen ja maakuntien liittojen johdolla muita yhteistyötahoja työhön osallistaen.

Ohjelmat toimeenpaneavat kansallista biodiversiteettistrategiaa ja toimintaohjelmaa ja tukevat kansallisissa ohjelmissa, kuten Helmi ja METSO, tehtävää työtä. Jokainen alueellinen monimuotoisuusohjelma laaditaan alueellisista lähtökohdista eikä yhtenäistä muotoa tai ohjausta niiden valmisteluun tarvita.

Pirkanmaalla on tehty monimuotoisuusohjelmasta pilottia, jonka yhteydessä SYKE on tehnyt selvityksen maakunnallisesti tärkeistä lajeista ja luontotyypeistä sekä niiden esiintymistä. Selvitys pohjautuu valtakunnallisiin lajien ja luontotyyppien punaisiin kirjoihin ja kyse on siis maakunnallisista toimista osana kansallisia tarpeita.

Yhteenveto

- Ilmastomuutos ja luonnon monimuotoisuus kytkeytyvät erottamattomasti toisiinsa
- Luontovaikutuksen mittaaminen kehittyy
 - Vastuullisuusraportointi, edelläkävijän mainehyöty
- Ekologinen siirtymä tullut osaksi yhteiskunnallista keskustelua ja poliittiseksi tavoitteeksi
 - Muutospaine talouteen (elvytys, toimialakohtaiset tiekartat)
- CBD COP / yritysten rooli kasvaa / pledge

Luonnonsuojelulain uudistus

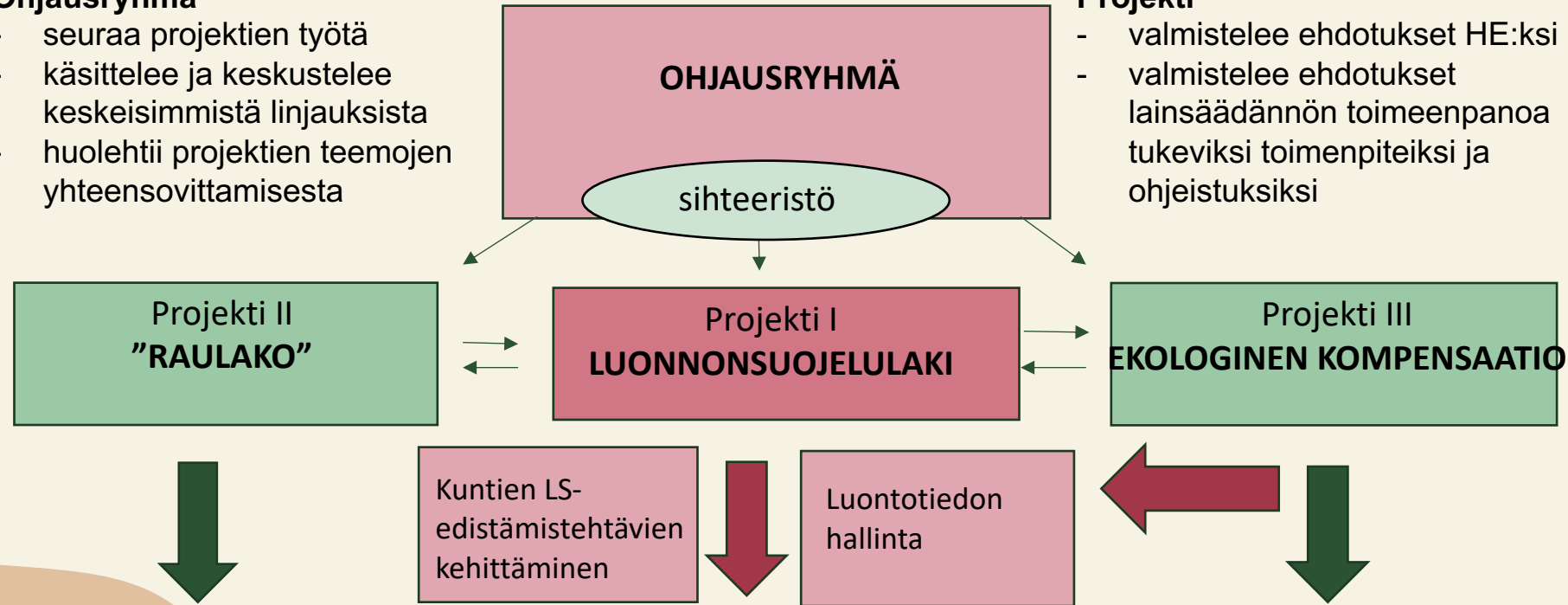
Luonnonsuojelulainsäädännön uudistus: organisointi, tulokset ja aikataulu

Ohjausryhmä

- seuraa projektien työtä
- käsittelee ja keskustelee keskeisimmistä linjauksista
- huolehtii projektien teemojen yhteensovittamisesta

Projekti

- valmistelee ehdotukset HE:ksi
- valmistelee ehdotukset lainsäädännön toimeenpanoa tukeviksi toimenpiteiksi ja ohjeistuksiksi

Ehdotus hallituksen esitykseksi rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta ja ennaltaehkäisystä
01/2021

Ehdotus hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulain uudistamisesta
Syysistunto 2021

Ehdotukset ekologisen kompensaation järjestämiseksi sekä ehdotus ympäristöministeriön ohjeistukseksi
09/2021

Luonnonsuojelulain uudistuksen teemat

Ilmastomuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen

- Ilmastomuutos on nopeasti etenevä uhka Suomen luonnon monimuotoisuudelle. Luonnon muutokset vaikuttavat myös ihmisille tärkeisiin hyödykkeisiin ja luonnonympäristön tarjoamiin palveluihin. Luonnon edellytyksiä sopeutua muutokseen on tarpeen vahvistaa sekä talouskäytössä olevilla alueilla että suojelualuejärjestelmässä.

Lajien suojelun vahvistaminen

- Suomen eliölajeista noin joka yhdeksäs on uhanalainen. Näiden lajien luontainen säilyminen Suomessa on vaarantunut. Lajiston köyhtymisen pysäyttämiseksi luonnonsuojelulain keinovalikoimaa on monipuolistettava. Lain tulisi vastata paremmin paitsi nykyhetken ja tulevaisuuden haasteisiin myös laajaan kirjoon erilaisia tarpeita ja tilanteita lajisuojelun kokonaisuudessa.

Luontotyyppien suojelun vahvistaminen

- Uhanalaisuusarviointien perusteella luontotyyppien tila ei ole parantunut viimeisen vuosikymmenen aikana – monien luontotyyppien kehityssuunta edelleen heikkenevä. Luontotyyppien suojelua, hoitoa ja ennallistamista on tehostettava ja uusia keinoja kehitettävä.

Luontotiedon hallinta

- Kattava ja avoin luontotieto on perusedellytys luonnon monimuotoisuuden turvaamiselle ja onnistuneiden suojelutoimenpiteiden suunnittelulle. Luonnonsuojelun tiedonhallinnasta (tietovarannot ja –järjestelmät) ja sen viranomaisvastuista ei ole säädetty aiemmin.

Luonnonsuojelun kannustimet ja edistämistehtävät

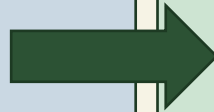
- Vain vapaaehtoisuuteen perustuvilla toimilla ei kyetä pysäyttämään monimuotoisuuden heikkenemistä - monimuotoisuuden turvaaminen vaatii myös nykyisen velvoittavan sääntelyn vahvistamista sekä tuekseen informaatio- ja taloudellista ohjausta. Vapaaehtoisuus, edistämistehtävät, kannustimet, osallistaminen tulisi nähdä tiiviimmin osana luonnonsuojelulain keinovalikoimaa.

Lain alustava rakenne luvuittain

NYKYINEN LSL

- 1 luku Yleiset säännökset
- 2 luku Luonnonsuojelusuunnittelu
- 3 luku Luonnonsuojelualueet ja luonnonmuistomerkit
- 4 luku Luontotyyppien suojelu
- 5 luku Maiseman suojelu
- 6 luku Eliölajien suojelu
- 7 luku Luonnonsuojelun toteuttaminen
- 8 luku Toimenpidekiellot, pakkokeinot ja rangaistukset
- 9 luku Muutoksenhaku
- 10 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoa koskevat erityissäännökset
- 11 luku Erinäiset säännökset
- 12 luku Voimaantulosäännökset

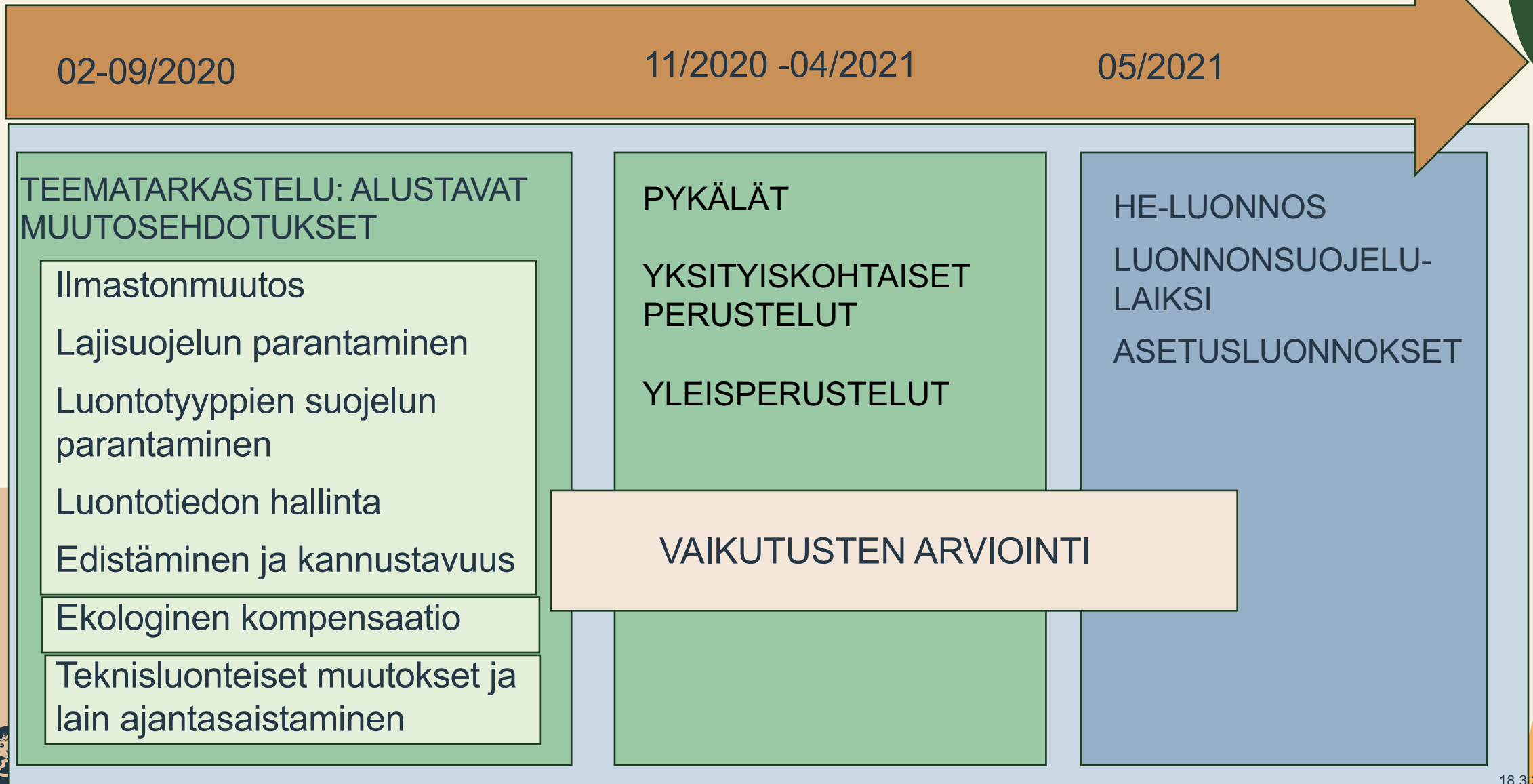

UUSI LSL

- 1 luku Yleiset säännökset
- 2 luku Luonnonsuojelun hallinto ja muut toimijat**
- 3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu
- 4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tuki**
- 5 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto
- 6 luku Luonnonsuojelualueet
- 7 luku Luontotyyppien suojelu
- 8 luku Eliölajien suojelu
- 9 luku Eliölajien kauppa ja vaihdanta**
- 10 luku Maiseman suojelu ja luonnonmuistomerkit
- 11 luku Ekologisen kompensaation toteuttaminen**
- 12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoituksiin ja korvaukset
- 13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja tiedottaminen**
- 14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset
- 15 luku Muutoksenhaku
- 16 luku Voimaantulosäännökset

Valmistelu jatkuu...

Kiitos

Olli Ojala

Erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

puh. 050 470 0907

etunimi.sukunimi@ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

